

7. søndag efter Trinitatis

Tid og sted: 19. juli 2015: Jerlev kl. 9 og Ødsted kl. 10.30

Salmevalg

4: Giv mig, Gud, en salmetunge

300: Kom, sandheds Ånd! og vidne giv

695: Nåden hun er af kongeblood

487: Nu fryde sig hver kristenmand

471: O glædelig dag

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas

Jesus kom ind i Jeriko og gik gennem byen. Der var der en mand, som hed Zakæus, han var overtolder, og han var rig. Han ville gerne se, hvem Jesus var, men kunne ikke for skaren, da han var lille af vækst. Så løb han i forvejen og klatrede op i et morbærfigentræ for at få ham at se, for han måtte komme den vej forbi. Da Jesus kom til stedet, så han op og sagde: ”Zakæus, skynd dig at komme ned! I dag skal jeg være gæst i dit hus.” Så skyndte han sig ned og tog glad imod ham. Men alle, som så det, gav ondt af sig og

sagde: ”Han er gået ind som gæst hos en syndig mand.” Men Zakæus stod frem og sagde til Herren: ”Se, Herre, halvdelen af, hvad jeg ejer, giver jeg til de fattige, og hvis jeg har presset penge af nogen, giver jeg det firedobbelt tilbage.” Da sagde Jesus om ham: ”I dag er der kommet frelse til dette hus, fordi også han er en Abrahams søn. For Menneskesønnen er kommet for at opsøge og frelse det fortabte.”

Prædiken

Jeg har klatret op af de højeste bjerge, jeg har løbet gennem markerne, blot for at være sammen med dig; blot for at være sammen med dig. Men jeg har stadig ikke fundet, hvad jeg leder efter.

Sådan synger U2 i sangen ”I still haven’t found what I’m looking for.” Zakæus kunne også have sunget den sang. Sangen handler om en dyb indre længsel. Vi kan lede efter svaret på den længsel på bjergtoppe, i byer, i meditationer, i sexlivet eller i en samvittighedsfuld og etisk livsførelse;

men vi finder aldrig svaret på vores dybeste længsler. Svaret har Gud skænket os.

Fortællingen om Jesus og Zakæus er en varm og hjertelig fortælling – næsten som en kærlighedshistorie. Men det er også en alvorlig og dramatisk fortælling om konflikter, intriger og had. Centralt i fortællingen står Zakæus. Det er ham, intrigerne former sig omkring. Vi ved kun tre ting om Zakæus, men de tre ting siger til gengæld en hel del. Zakæus var overtolder, han var rig, og han var lille af vækst.

At Zakæus er lille af vækst er et satirisk fortællegreb. Vi tænker straks, at han må kompensere for sin lave højde ved at tilrane sig en uretfærdig magt. Det gør han så også. Da han ikke i sig selv har nogen autoritet, må den bakkes op af verdens mægtigste mand, selveste kejseren i Rom, der har hele den romerske hær bag sig. Hans autoritet, når det gælder indkrævning af skatter, hviler på et magtfuldt fundament, men i alle andre henseender er Zakæus en ubetydelig mand.

Som overtolder arbejdede Zakæus for besættelsesmagten. Det gjorde han så godt, at han blev betroet et arbejde som chef for tolderne i Jeriko, hvor de så opkrævede skatter af deres egne landsmænd til fordel for romerne. Der er ikke noget at sige til, at Zakæus ikke ligefrem var populær. Faktisk kan vi antage, at han var direkte hadet. Hans rigdom var grundlagt på et erhverv, der for de fleste jøder betød, at man var en landsforræder. Samtidig følte mange sikkert, at det var deres penge, han uretmæssigt havde tilranet sig.

Zakæus' rigdom betød, at han havde magt. Det er interessant i forhold til de mennesker, Jesus ellers omgås. De er ofte udstødte, syge eller fattige. Zakæus var marginaliseret, men han havde penge til at leve godt. Så mon ikke de øvrige borgeres fordømmelse af Zakæus bunder i misundelse?

Der er altså tre ting, der karakteriserer Zakæus: overtolder, rig og lille af vækst, og alle tre ting peger i en retning: Han er hadet af de mennesker, der bor omkring ham, og af

dem, han omgås. At blive mødt med sådan et had af alle, man møder, kan ikke undgå at sætte sig spor i ens sjæl, og jeg tænker, at Zakæus på den ene side var ensom, og på den anden side havde det rigtigt dårligt med sig selv. For vi mennesker søger altid anerkendelse hos andre. Når vi ikke møder andet end had, så føler vi ikke, at vi er noget værd. Vi tror, at vi dårlige mennesker.

Det troede Zakæus også. Men Zakæus havde en længsel. Han ville se, hvem Jesus er. Zakæus' længsel skal udfoldes, for at vi kan forstå den. Længslen er fuld af forhindringer. I første omgang bliver han mobbet: Zakæus kan ikke se Jesus for folkeskaren, for han er lille af vækst. Han er så lille, at han ikke kan se over skuldrene på de andre, og han må stå bagerst uden at kunne følge med i det, der sker. Folkeskaren gør omvendt ikke noget for, at Zakæus skal komme frem og se. Jeg ser for mig, hvordan denne lille mand står og kigger på en mur af rygge, der står skulder ved skulder. Zakæus prøver at prikke én på skulderen; da han ikke reagerer, så prøver han at klemme sig ind imellem to andre. Og sådan fortsætter det lidt. Folkeskaren lukker

ham ude. Zakæus er udstødt både i konkret og overført betydning.

Men hans længsel efter at se, hvem Jesus er, er stor, så han løber hurtigt i forvejen og kravler op i et morbærfigentræ. Da Jesus kommer forbi, siger han de for folkeskaren forargende ord: ”Zakæus, skynd dig at komme ned! I dag skal jeg være gæst i dit hus.” For Zakæus, derimod, er ordene forløsende. Fortællingen er indtil dette øjeblik bygget op omkring de forhindringer, der står mellem Zakæus og Jesus. Forhindringerne har satirisk bid, fordi de udstiller Zakæus som en lille forsmået mand, der gør skøre ting for at få Jesus at se, og de udstiller folkemængden som en fordømmende og afgrænsende magt. Men Jesus fejer alle forhindringerne til side, da han beder Zakæus komme ned fra træet.

Jeg synes, det er tankevækkende, hvordan Zakæus’ længsel efter at se, hvem Jesus er, bringer ham ud i skøre og måske endda ydmygende situationer. Men trods Zakæus’ ihærdighed, formår han kun at se Jesus på

afstand. Havde Zakæus været en almindelig fan af Jesus, så var situationen en anden. Så kunne han faktisk nøjes med at sidde i træet og se Jesus – ligesom de cykelfans der hænger i træer og står på de franske bjerge, for at se deres cykelhelte. Men der er en fundamental forskel på de nysgerrige fans, der står langs vejene i Frankrig og venter på at se cykelrytterne komme forbi i Tour de France, og så Zakæus, der klatrer op i et træ for at se Jesus: Cykelfans i Frankrig har et fællesskab omkring deres nysgerrighed. Zakæus har intet fællesskab. Han er alene med sit ønske om at se, hvem Jesus er; og på trods af, at han både konkret og i overført betydning er udstødt blandt sine landsmænd, så arbejder han med stor iver på at få et glimt af Jesus.

Længslen er en eksistentiel følelse. Zakæus længes efter fællesskab og samhørighed. Han længes efter at være en del af noget. Han er udstødt og hadet, men som alle andre har også han brug for at føle sig anerkendt og elsket. Måske har Zakæus fornemmet kraften i Jesu forkyndelse. Måske har han fornemmet befrielsen i at sælge alt, hvad

man ejer og følge Jesus. Måske har han set det som en udvej til at komme af med alt det, der havde skabt hadet til ham, og måske håbede han, at hadet så ville forsvinde. I hvert fald ville han give alt tilbage, hvad han uretmæssigt havde taget, og det ovenikøbet med renters rente og mere til. ”Se, Herre, halvdelen af, hvad jeg ejer, giver jeg til de fattige, og hvis jeg har presset penge af nogen, giver jeg det firedobbelt tilbage.” Men den længsel, Jesus svarer på, går meget dybere. Den venter ikke på, at Zakæus beviser sine gode intentioner. Hele dens indhold er udtrykt i tiltalen: ”Zakæus, skynd dig at komme ned! I dag skal jeg være gæst i dit hus.”

Først skal Zakæus ned fra træet og stå ansigt til ansigt med ”dommeren over levende og døde”, Jesus Kristus. Zakæus bliver bedt om at komme ned fra træet, fordi han ikke skal hæve sig over sig selv og gøre sig til noget andet, end han er: Konkret en højere person. I overført betydning en magtfuld, urørlig mand. Han skal stå uden pynt foran Jesus. Der er intet at skjule, når man står så tæt på Guds søn. Zakæus ser direkte ind i Jesu ansigt. At Jesus viser

Zakæus sit ansigt er en meget stor velsignelse. Tænk blot på, hvordan folkeskaren vendte ryggen til ham, og nu står han og ser ind i et par lysende, varme øjne, der er nysgerrige efter at lære denne udstødte mand at kende. Jesus svarer på den måde på Zakæus' længsel efter at føle sig anerkendt – ikke i kraft af det, han kan eller det, han gør, men i kraft af den, han er.

Og hvis ikke folkemængden har forstået budskabet på dette tidspunkt, så skærper han det ved at indbyde sig selv som gæst hos Zakæus. Det var ikke tilfældigt, hvem man spiste med på Jesu tid. Det er det stadig ikke. Men det var en åbenlys provokation, når man på den måde nærrede omgang med de forkerte. Folkemængdens forargelse kan derfor ikke overdrives, når de siger: Han er gået ind som gæst hos en syndig mand.

Men over for Gud er vi alle syndere. Den, der står ansigt til ansigt med dommeren over levende og døde, ved det. I det møde finder vi svaret på en dyb eksistentiel længsel. På overfladen handler den længsel om samhørighed, om

ikke at føle sig ensom, men være en del af noget – en familie, et fodboldhold, en klasse eller en parti. Gud svarer på den længsel, der ligger under overfladen. Det er en længsel efter at turde være sig selv. Det er en længsel efter et fællesskab, vi ikke skal gøre os fortjent til, men som vi bliver sat ind i. Det er en længsel efter at være elsket uden pynt. Den længsel kan vi ikke selv finde svaret på. Svaret er allerede skænket os i kraft af troen, der er Guds dåbsgave.

Jeg har klatret op af de højeste bjerge, jeg har løbet gennem markerne, blot for at være sammen med dig; blot for at være sammen med dig. Men jeg har stadig ikke fundet, hvad jeg leder efter.

Jeg leder efter at møde en kærlighed, hvor jeg kan være det menneske, Gud har skabt mig til at være. Jeg mærker af og til den kærlighed blandt andre mennesker, men jeg tror også, der er grænser for den mulighed. Men i Guds uforbeholdne tilgivelse erkender jeg en anden mulighed. Den er gudstjenestens centrale budskab. Den mulighed er

Guds direkte tale til hver enkelt af os, og den lyder i al sin enkelhed således: ”Martin, skynd dig at komme ned. I dag skal jeg være gæst i dit hus.”